

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi si Duminec'a.

Prețulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmonda 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramiu.

Nr. 83.

Joi, 16 28 Octobre

1880.

Brasiovu 15/27 Octobre.

Delegatiunile austro-ungare, acele corpuri parlamentare, in cari se cristaliséza form'a de statu inaugurata la 1867 s'au intrunitu inainte cu câteva zile a patru-spre-diecea óra, spre a se consultá asupra afacerilor comune ale monarchiei. Ce diferentia între situatiunea politica ce-o intimpina ele adi si aceea din anii trecuti!

Erá unu timpu, nu prea indepartatu, candu tóte pareau cá stagnéza, candu diarele suprematiste austro-ungare anunțiau urbi et orbi, cá pacea este asigurata pentr'unu jumetate veacu si cá, ce era mai importantu, resistenti'a nationalitatiloru nemulțiamite cu dualismulu este infranta. Ce planuri frumóse isi faceau si Maghiarii, cum mai socoteau ei, cá in 25 de ani punctulu de gravitatiune alu politicei europene va fi in Budapest'a si cá nobil'a rassa maghiara va pasi mandru in fruntea tuturoru popóreloru Europei orientale, conducédu cu mana tare destinele loru. Ce rapitoriu era visulu acest'a despre „globulu maghiaru!“

Period'a de care vorbimu a fost aceea a aniloru d'entre resbelulu franco-germanu si celu russo-romano-turcescu. Cu anii 1877/8 s'a schimbatu tóta sceneri'a si amu intratu in er'a „graveloru pericule“, ce ne amenintia din tóte partile si ne causéza mari griji. Cestiunea nationalitatiloru recapetá o insemnatate inca si mai seriósa decâtu o avea inainte si popórele batu adi cu inoita potere la usile sistemulu suprematistu, cerendu egal'a loru indreptatire.

Tractatulu dela Berlinu a mai linistitu încátu-va pe cei cari prin nestabilitatea lucrurilor in Orientu isi vedeau amenintata oper'a intreprinsa la 1867. In Germani'a si'n cancelariulu ei isi basau suprematistii austro-ungari tóte sperantiele inainte de isbucnirea resbelulu orientalu, dela Germani'a asteptau sustienerea pacii si garantarea positiunei si a deprinderiloru loru. Din vér'a anulu 1878, candu s'a incheiatu tractatulu dela Berlin, totu Germani'a cu cancelariulu ei este colum'a pe care se radima sperantiele egemoniloru cis- si transilaitani.

Germani'a va face negresitu sè se esecute tractatulu dela Berlinu, cu atâtu mai vèrtosu, cá acuma exista o strinsa aliantia a ei cu Austro-Ungari'a. Esecutandu-se tractatulu va urmá o pace lunga si in timpulu acest'a se potu consolidá pentru vecia institutiunile dualistice, si se póte plamadi globulu maghiaru asia cum si 'lu inchipuiescu patriotii nostri privilegiati. Asia credu, asia spera suprematisti nostri adunati in delegatiunea din Pest'a si pèna ce va durá period'a tractatulu dela Berlinu, pèna la viitoriulu resbelu mare, din acést'a credintia si sperantia nu voru mai esi.

Intr'aceea evenimentele politice europene isi facu cursulu loru mai rapede decâtu s'ar' fi creduitu vreolata. Ministrulu de esterne br. Haymerle a enumeratu in delegatiuni unu siru de cestiuni grave cari astépta grabnic'a loru solutiune. Predarea Dulciniei, cu tóte promisiunile Pórtei, a remasu inca pèna adi o dorintia a „concertulu europénu“. Br. Haymerle a declarat inaintea comisiunei delegatiunei austriace cá Pórta in adeveru are intentiunea de a predá Dulcigno; mangaierea acést'a inse ni se pare slaba, déca ne gandimu, câtu de departe e dela intentiune pèna la fapta, mai cu séma candu e vorb'a de-o fapta a Turciei. Negotiariile de predare între Pórta si Muntenegru intimpina mari greutati, cáci Muntenegrenii ceru o predare militara formala.

Negotiariile cabinetulu austro-ungaru pentru tractatulu de comerțiu cu Serbi'a dau asemenea de mari pedeci; pressiunea guvernulu imperialu a produsu deja la Belgradu o crisa ministeriala, care póte avé inca grave consecutii. Intr'aceea in Aten'a a venitu la guvernulu unu ministeriu alu actiunei si regele declara in discursulu tronulu,

cá va tiené tóta armat'a sub arme, pèna ce se va stabili nou'a fruntaria greco-turcesca.

Br. Haymerle a mai declarat, cá guvernulu e gat'a a intrebuintia tóta influenti'a s'a diplomatica pentru sustienerea misiunei culturale a Greciei. Frumósa frasa, afacerea Dulciniei dovedesce inse câtu de greu e de a dá valóre reala influentiiloru diplomatice.

Esperiinti'a trista ne mai arata cá „influentiele diplomatice“ in multele cestiuni inca nedescurcate ne costa si fòrte multi bani. Popórele trebuie se-i platésca; acuma li se ceru numai cu vreo 6 milioane mai multu si la plata domnesce perfecta egalitate. Dér' ce le pasa de tóte aceste suprematistiloru nostri. Germania e puternica si cancelariulu ei va sci se sustiena pacea atáta timpu, câtu le mai trebuie pentru a asigurá interesele specifice sle „globulu maghiaru!“ —

Cronic'a evenimenteloru politice.

Dilele aceste s'au constituitu delegatiunile intrunite in Pest'a. Delegatiunea austriaca a alesu de presiedinte pe comitele Coronini si de vice-presiedinte pe principele Czartoryski; delegatiunea ungara a alesu pe Ludovicu Tisza, fratele ministriului, de presiedinte si pe archiepiscopulu Haynald, la propunerea comitelui Andrassy, de vice-presiedinte.

Alaltaeri, Luni 25 Oct. avù locu primirea delegatiuniloru in audientia solemnala, de cátra Maiestatea S'a, care cu-o di mai inainte sosise din caletori'a intreprinsa in Silesi'a. Maiestatea S'a respunde presiedintiloru ambeloru delegatiuni, amintindu greutatile ce le intimpina esecutarea tractatulu dela Berlin si adaugédu, cá guvernulu seu si-a unitu staruintiele sale cu ale poteriloru celorlalte spre delaturarea loru. Imperatulu dise: Relatiunile amicabile, ce le are Austro-Ungari'a cu tóte poterile, 'i permitu de a face intrebuintiare de influenti'a ei in sensu impaciuitoriu. Guvernulu meu va face si in viitoriu totu ce-i stá in potintia pentru sustienerea pacii si a drepturiloru stipulate in tractatulu dela Berlin; in totu casulu inse se va sili mai antaiu a veghiá asupra interesselor monarchiei. Asteptu dela delegatiuni, cá voru luá in seriósa considerare proiectele facute pentru siguritatega monarchiei si bunastarea armatei. Monarchulu finesce dicédu, cá desvoltarea multiamitória a Bosniei si Herzegovinei a facutu possibilu o micșiorare a speselor ocupatiunei; ce se atinge de spelele administratiunei acestoru doue tieri, nu va mai fi de lipsa in anulu acest'a de a recurge la ajutoriulu visteriei statulu.

Sambata s'a impartitu între membrii delegatiuniloru asianumit'a „Carte rosia“, o colectiune de acte diplomatice din corespondentiele ministeriulu comuna imp. si reg. privitóre la afacerile orientale „dela 13 Iuliu 1878 pèna la 12 Octobre 1880.“ Aceste acte sunt impartite in patru capitule 1. Cestiunea fruntariiloru turco-grece; 2. Diferentiele de fruntaria romano-bulgare; Afacerile fruntariei turco-muntenegrene; 4. Repatriarea refugitiloru mohamedani din Bulgari'a.

„Cartea rosia“, dice „Deutsche Ztg.“ intr'unu articulu, „descrie in vreo trei sute de depesie decursulu conflictulu grecescu si muntenegreanu. Ea arata cetitoriulu pasii ce i-au facutu Waddington in favórea Eliniloru, fiasculu „mediatiunei“ europene între Sultanulu si regele Georgios, pregatirile pentru conferenti'a dela Berlinu si instructiunile ce i s'au datu comitelui Szechenyi la Berlin. De alta parte se vede din acele depesie, cum politic'a turcesca tinde a paralisá postulatele europene voidindu a se liberá de indatoririle luate. Russi'a protegéza pe Muntenegrenii; Françi'a si Angli'a tienu parte Greciloru; consuli austriaci pledéza in raporturile loru pentru Albanesii catolici, cari implora spriginulu Austriei. Apoi se ivesce pe

orizonu demonstratiunea navala, care peste puțin amenintia a se preface intr'o esecutiune de totu seriósa, pèna ce atmosfer'a se mai recoresce in urm'a declaratiunei de cedere a Portii, care ce-i dreptu inca nu a devenitu faptu.“

„D. Z.“ vede din multele depesie resultandu cam urmatórele principie ale politicei austriace: . . „Austri'a cauta mai antaiu a se intielege asupra tuturoru pasiloru sei cu Germani'a. Ea tiene tare si neclintitu la tractatulu dela Berlinu. Ea voiesce se sustiena concertulu europeanu (adeca procederea comuna a poteriloru) si se silesce alu influenti'a in sensulu moderatiunei. Ea pledéza in consiliulu poteriloru pentru cea mai mare crutiare a Turciei si totodata ii face atenti pe cei din Constantinopolu asupra serioșitatii situatiunei, care pretinde cu necesitate, cá Pórta se esecute tractatulu. Austri'a sta in fine cu privire la certele locale in peninsul'a balcanica pe partea popóreloru ne-slave, asia cá s. a. recunósce misiunea civilizatórea a Greciei, pre candu de alta partei se straduieste a intari câtu mai multu pe Albanesii dela nordu. Relatiunile consululu Lippich sunt in privinti'a acést'a fòrte instructive si baronulu Haymerle insusi se intrepune pentru o Albania autonóma.“

Cu placere recunósce „Deutsche Ztg.“, cá aceste principii sunt bune si austriace si lauda pe baronulu Haymerle dicédu, cá prin „Cartea s'a rosia“ se distinge in modu favorabilu de comitele Andrassy, care nu publicá decâtu acele depesie-maculaturi, cari n'avea nici o insemnatate; cu cartea s'a rosia, dice, si-a folositu br. Haymerle siesi si politicei sale, „D. Z.“ este linistita vediendu, cá br. Haymerle nu este reprezentantulu „partidei de actiune“, care existe in regiunile mai inalte ale Austriei si viséza de aventuri cutezátore in Orientu.

Capitululu alu 2-lea alu „Cartii rosie“ se ocupa de cestiunea Arab-Tabiei, adeca de negotiariile privitóre la fruntaria bulgara-romana la Dunare, care era a se stabili conformu articulu XLVI a tractatulu dela Berlinu si cuprinde 60 corespondentie diplomatice, ce s'au schimbatu in acést'a afacere dela 31 Iuliu 1879 pèna la 27 Iuniu 1880, dintre cari cele 19 d'antai cadu inca in timpulu pre candu era comitele Andrassy ministru. Din aceste acte se vede, cá atâtu ide'a aperata de comit. Andrassy, cá la consultarile comisiunei tehnice se decida maioritatega de voturi, câtu si propunerile facute de cátra br. Haymerle in depesi'a s'a circulara dela 12 Iuniu 1880 cu privire la lini'a de fruntaria definitiva între Romani'a si Bulgari'a, in apropiarea Silistrei, au intimpinatu consentiementulu tuturoru poteriloru si a celoru doue guverne mai de aprópe interessate (Romani'a si Bulgari'a) si au fostu primite de cátra toti.

Asupra resultatulu caletoriei conducetoriulu cehu Dr. Rieger la Pest'a sunt parerile diferite. Diarele centraliste din Austri'a sustienu, cá incercarea lui Rieger de a se intielege cu Maghiarii ar' fi facutu fiasco. Organulu ministriului Tisza „Ellenör“ vine a constatá acést'a, scriindu, cá Maghiariloru puțin le pasa cum se voru intielege între sine Nemtii si Cehii din Austri'a (!) si cá Dr. Rieger si din convorbirea ce a avut'o cu Tisza s'a potutu convinge, „cá Maghiarii nu voiescu se devina nici Nemti, nici Cehi, pentru cá voiescu se remana Maghiári.“ „Ellenör“ nu se indoiesce despre aceea, cá „partid'a centralista germana earasi va ajunge la potere in Austri'a, si inca in curédu; foile vienesese sè nu se téma de nimicu, d. Rieger nu duce cu sine nici măcaru pe unulu dintre noi!“ — Asia dér' d. Tisza s'ar' fi decisu a remané fidelu aliantiei cu Nemtii suprematisti, cu tóte cá in tíera persecutéza totu ce este germanu. Dilele frumóse ale dualismulu inse au trecut de multu si déca máne centralistii austriaci ar' veni la gu-

vernu, ei ar' vorbi cu Maghiarii cu totul altminterea că ministeriul Auersperg, care le facea tóte pe voie. Deja a început chiar și poporul cel bland vienesu se demonstreze la tóte ocaziunile în contra maghiarismului violentu.

„Elementul slav nu póte niciodată dobândi, că Maghiarii se spriginésca pe Slavi în contra Germanilor.“ Acést'a asigurare a dat'o Tisza lui Rieger, după cum ne spune o fóia oficiósa din Vien'a, care este negresitu inspirata. Maghiarii înzedaru se sílescu a arată „lealitatea“ lor față de Nemți, căci acesti'a știu fórté bine ce se cređa despre ea. Fóile cehice dicu, că Cehii sunt multiamiti cu declararea diarelor maghiare, că guvernul ungurescu nu se va amestecá în afacerile cislaitane; în adevéru dorința principala a lui Rieger a trebuitu se fla de a împedecá unu amestec alu Maghiarilor, că celu dela 1871. Totu Rieger a fost oferitu la 1878 partidei centraliste spriginulu Cehiloru, pentru că s e r u m p a r o g a n t i ' a Maghiarilor, acumu, trairdu în cërta cu Nemții, póte fi multiamitu, decá va dobândi macaru neutralitatea Maghiarilor.

Intre toti cochetéza mai multu politicii dela „Pesti Naplo“ și aceia ai stangei extreme cu Cehii și tóte ar' fi mai bune, decá nu ar' existe fric'a de — panslavismu. Unulu din redactorii lui „Pesti Naplo“ a avutu o convorbire cu Dr. Rieger, pe care o schitiéza în modulu urmatoriu:

„Dr. Rieger dela 1847 n'a fost în Ungari'a; în genere politicii cehi au observatu o mare reserva față de Ungari'a și elu (Rieger) regreta acést'a, căci a datu ansa la multe neintielegeri. Scopulu venirei sale la Pest'a este de a se informá asupra giurstarilor ungare și de a informá de alta parte pe politicii maghiari despre însuintele Cehiloru. Rieger, vorbindu cu mai multi barbati de statu unguri, iau auditu dicédu, că s u s t i e n e r e a e g e m o n i e i germane în Austri'a este pentru Ungari'a o cestiune de vie a t i a. Acésta elu nu-o întielege. Este óre, dise Rieger, Neamtulu austriacu pentru Ungari'a unu amicu mai bunu cá s. e. Polonulu din Galiti'a? Nu am fost noi, eu și Smolka, cei d'antai cari au vorbitu în Austri'a pentru restabilirea constitutiunei unguresci? Crede óre Ungari'a, că parti'da centralista germana nu ar' confiscá îndată constitutiunea unguresca, decá ar' avé destula potere și decá nu ar' mai existe Cehi și Poloni? Ungari'a e sedusa de cătra diarele germane din Austri'a, care respandesce faimale cele mai nefavorabile asupra Cehiloru. Ele dicu că Cehii ar' fi feudali, ultramontani, asupritori ai Nemtiloru, o rassa inferióra, care nu se póte lipsi de cultur'a germana. Rieger s'a încercatu a infrange tóte aceste imputari prin date statistice și a trecut apoi la lupt'a pentru dreptu publicu a Cehiloru.“

„Cehii, dise elu, nu amenintia dualismulu nicidécum, ei recunosc pactulu și mergu în Delegatiune. De positiunea lor se parata în Austri'a n'are ce se-i pese Ungariei, tocmai asia, precum nu-i pasa nimenui în Austri'a de positiunea de sine statatóre a Croatiei. Cehii ar' fi multiamiti, decá ar' poté câstigá o autonomie, în mesur'a aceea, cá Croati'a. Antipathi'a Ungariei contra lor se baséza dér' mai cu séma pe neintielegeri și erori și, spre ale risipi pe aceste, a venit Rieger la Pest'a. Cu privire la positiunea Cehiloru față de c a b i n e t u l u T a a f f e dise Rieger: Nu ceremu nimicu alta decátu e f e c t u i r e a c o n s t i t u t i u n e i și spriginimu pe Taaffe, pentru că a promis acést'a efectuire. Paragraful 15 alu constitutiunei, privitoriu la egal'a îndreptatire a nationalitatiloru, existe adi numai pe charthia, dreptu de intrunire și libertate de pressa nu existe pentru Cehi.“

De cătăva timpu tiene c o n f e r e n t i e în Vien'a asianumitulu c o m i t e t u e s e c u t i v u alu autonomistiloru, în care comitetu sunt tóte partidele dreptei reprezentate. Diarulu „Dziennik Polski“ din Lemberg scrie despre decisiunile acestui comitetu: „Pe lęnga conclusulu generalu, de a sprigini cabinetulu (conditiunatu) s'a stabilitu o întielegere asupra urmatóreloru puncte, 1. Poloniloru, cari adi dau tonulu, li s'a promis spriginulu voturiloru cehe și ale partidei lui Hohenwart a) în privinti'a regularii impositelor pe pamenturi b) a zidirei unei căli ferate c) și a altoru prestatiuni financiare cătra Galiti'a. Cehii primira asigurarea, că Polonii și Hohenwartianii voru votá în modu solidariu pentru postulatele Cehiloru privitóre la universitatea din Prag'a și la scótele medie cehe, precum și la schimbări între functiunarii din Boemi'a și Moravi'a. Sloveniloru li

s'an garantatu spriginirea resolutiunei luate cu ocaziunea ultimei desbateri budgetare și care se referé la slovenizarea preparandieloru și scóleloru medie din Carnioli'a și Stiri'a de sudu. Partid'a conservátóre a lui Hohenwart (Rechtspartei) cerú dela ceilalti, că se-o spriginésca în cestiunea reduceri duratei instructiunei obligátóre, la modificarea planulu de invetiamentu, se voteze o lege în contra camatariei, în fine se redé cele doue fonduri religiozare Garsten și Gleink episcopulu dela Linz.“

O mana spala pe alt'a; autonomistii si-au impartitu bine rolurile; esemplulu mariloru potentati în afacerile orientali se vede, că nu a remasu fara efectu asupra partideloru autonomiste și astfelu s'a potutu forma „concertulu autonomistu“; este îndoiiosu numai, decá va avé o durabilitate mai mare decátu „concertulu europénu.“ Polonii au ajunsu se dé tonulu chiaru la guvern si celu ce cunósce temperamentul lor nu va poté suprimé temerea că nu cumva máne poimáne se întórca earasi spátele fratiloru Cehi și se se alieze cu centralistii nemti, cari în momentele de față, caudu se vorbesce de-o aliantia a Cehiloru cu Maghiarii, asigura din nou, că de Galiti'a nu le este atat'a căci aci nu locuiescu Nemti, cum nu sunt Maghiari în Croati'a, înse Boemi'a nicidécum nu voru se-o lase se scape din ghiarele germanismului.

Intrevederea principelui Carolu cu printiulu A l e s a n d r u alu Bulgariei a facutu o impresiune buna în cercurile politice din Paris. „Republic'a franceza“ vorbindu de acést'a întrevedere, aplandéza tendintiele, cari sunt de natura de a aduce o apropiare între aceste doue principate, ale caroru interese în strainatate nu potu fi decátu identice și cari nu voru avé decátu se câstige dintr'o întielegere mutuala, ceea ce va fi o noua garantia pentru pacea européna.

Fóile din Bucuresci aducu scirea, că principele Bulgariei a si facutu Dumineca o contravisita Domnitorulu Carolu la Cotroceni, unde a petrecutu pēna sér'a. Se vede, că apropiarea între acesti doi principii nu este numai unu actu de simpla curtenia. Interesele comune, cele au ambele state în cestiunea dunareana, care este tocmai acum la ordinea zilei, voru fi contribuitu multu la restabilirea bunelor relatii între Romani'a și Bulgari'a.

Cu ocaziunea primirei Domnitorulu Carolu la Rusciuc, Eminent'a S'a Metropolitulu Bulgariei a ținutu acestu discursu, în limb'a romana:

„Altetia! Clerulu și poporul bulgaru ve întâmpina cu bratiele deschise, și cu dragoste și bucuria ve saluta cu bine ati venit. Poporul bulgaru, recunoscétoriu din anima, se bucura vedédu pe Alteti'a Vóstra Regala, suveranulu poporulu romanu, care ati aperatu pe toti ai nostri, candu sabi'a turcésca stá asupra grunazului nostru. Elu nu va uitá niciodata pericolulu, în care ati pusu Alteti'a Vóstra Regala scump'a vieti'a a vóstra, conducédu vítéz'a armata romana la glorióse victorii, în timpulu eliberarei patriei nóstre. Sangele, care a cursu din vinele armatei romane și a adaptutiér'a nóstra, este o memoria vecinica. Sentimentele și devotamentul clerulu și poporulu bulgaru cătra Alteti'a Vóstra R. sunt tiparite în anelele nóstre, și noi vomu. fi Altetia, fericiti, decá Dumnedieu, care din vechime a legatu aceste vecine popóre, va restringe și reintari legaturile acestea între suveranii lor. Provedinti'a se ve apere pentru scopulu la care sunteti chiamati.“

O scire sensationala sosescé dela Belgradu. Ministeriulu Ristici si-a datu demissiunea și principele Milan se fi insarcinatu deja pe siefulu partidei conservative Marinovici cu formarea noului cabinetu. Caus'a retrageri lui Ristici este presiunea, ce s'a exercitatu în timpulu din urma din partea cabinetulu austriacu în afacerea tractatulu de comeriu austro-serbescu. După multe negociari nu s'a potutu întielege guvernulu se bescu si austriacu inca nici asupra cestiunei prealabile, că óre tractatulu dela Berlinu dá Austriei dreptulu de a pretinde, că la incheierea unui tractatu comerialu cu Serbi'a se aiba dreptulu de a reclamá conditiunile statelor celoru mai favorisate. Br. Haymerle a adresatu la Belgradu o nota categorica staruindu asupra incheierei, conformu tractatelor, în urm'a acést'a Ristici si-a datu demissiunea, deórace nu póte séu nu voiesce a corespunde pretensiuniloru austriace. Este întrebare înse, decá unu nou ministeriu va cuteza se ceda presiunei esterióre în contra vointiei esprese a reprezentantiei nationale? De aceea ni se pare, că scirea despre venirea lui Marinovici la mi-

nisteriu e prematura; situatiunea în Serbi'a este atâtă de critica, încátu printiulu Milan anevoia va gasi unu ministeriu, care se satisfaca în tóte pretensiuniloru austro-ungare.

Caletoriei principelui mostenitoru rusu la Livadi'a i se acorda o mare însemnatate de cêrcurile curtii diu Londra de vreme ce pentru ele nu mai existe nici o îndoiéla despre starea ceare a sanatatii Tiarului, care face se para imposibila continuarea remanerei sale în fruntea Statulu. Chiamarea principelui la o con-guvernare se considerá cá sigura de vreme ce doctorii i-au recomendatu Tiarului o mare liniste și retragerea cu totul dela afaceri, decá voesce se evite o catastrofa. Se crede cá stabilirea marelui duce mostenitoru cá regente va fi urmata în curédu de o abdicare a Tiarului.

Visit'a Domnitorulu Carolu la Rusciuc.

Agenti'a Havas transmite urmatótele telegrame:

Giurgiu 21 Octob. — „Trenulu princiaru a plecatu dela Cotroceni la óra 10¹/₂ dim. și a intratu în gar'a de la Smarda la ameadiu. Principele Carolu órá însoțitu de d. Vacarescu, maresialulu Curtiei, de generalu Cernata, de colonelu Candiano, amendoi decorati cu Sf. George — de d. maioru Vladioianu, de d. Sturza, agentulu diplomaticu alu Romaniiei la Sofi'a, de d. Zaucoff agentulu diplomaticu alu Bulgariei la Bucuresci. La sosirea trenulu princiaru în gar'a de la Smarda, o mare parte a populatiunei din Giurgiu se aflá adunata în campia spre a saluta pe Printiulu prin urale caldúrose, între cari se amestecau accentele musicei militare, care canta imnulu romanescu.

Printiulu a trecut în revista batalionulu din garnisón'a Giurgiului și apoi s'a imbarcatu pe noua canoniera romana „Griviti'a“. D-nulu Ciocarlanu, prefectulu districtulu Vlasca, s'a alaturatu pe langa suit'a Printiului. Colonelu Dumitrescu, comandantulu siefulu alu flotilei romane, a primitu pe Printiulu pe canonier'a Griviti'a, comandata de d. Draghicescu. A. S. Regala a inspectatu cu multa îngrijire noulu bastimentu romanescu, care este fórté frumosu în form'a și mersulu séu.

Trecerea Dunarei s'a operatu în 19 minute. D'a lungulu tiermulu bulgaru erau renduite trei bastimente ale flotilei bulgare, cari au salutat în trecerea s'a pe Printiulu prin numeróse salve de artileria. Canonier'a „Griviti'a“ a abordatu debarcaderulu bogatu împodobitu. Printiulu Carolu purtá marele cordonu de Hess'a. A fostu primitu de Printiulu Alecsandru, care purta marele cordonu alu „Stelei Romaniiei“. Cei doi suverani s'au îmbracisiatu în modu fórté cordialu. Printiulu Bulgariei órá încungiuratu de ministrii afaceriloru straine, justitiei, resboiului și alu casei sale civile și militare. O populatiune fórté numerosa se imbulzicia împregiurulu debarcaderulu și în totu lungulu drumulu urmandu cortegiulu și aclamandu cu entusiasmu pe cei doi Printi.“

Rusciuc, 21 Octob. „După dejunulu Altetiloru Loru Principii Romaniiei și Bulgariei, o serbare populara avu locu în campia ce încungiura fortificatiunile, la care asistara cu suit'a lor. De séra prandiu de gala în onórea suveranulu Romaniiei. După aceea retragerea cu facile, focuri de artificie pe Dunare. Mane diminétia, 10 curentu, la óra 10, mare revista a armatei bulgare. A. S. Regala Printiulu Carolu, după dejunu, se va reintórce la Bucuresci. Totu orasiulu este decoratu cu stéguri, o mare animatiune domnesce în orasiu, tóta lumea este în serbatóre, diu'a este splendida.“

Rusciuc, 22 Octob. Eri la 11 óre séra, iluminatiuni splendide, focuri de artificie reprezentandu inițialele intrunite ale celoru doi suverani. Insulele Dunarei din faci'a Rusciuculu ofereau o privelisce feerica. Vase iluminate cu lampi colorate nu încetara d'a circula pe Dunare. Muscile militare ce se adau într'însele nu încetara d'a cantá în totu timpulu catu a duratu acést'a serbare de nópte splendida: o retragere marétia cu facile strabatea orasiulu. Principii asistara la focurile de artificie într'unu chioscu elegantu ridicatu în medloculu terasei ce domina riulu. Îndată după sosirea s'a la Rusciuc, A. S. R. Printiulu Carolu a primitu felicitariile corpulu diplomaticu.

Rusciuc, 22 amediu. Revist'a trupelor din garnisón'a din Rusciuc a duratu de la 10 óre pēna la 11¹/₂ dim. din caus'a diferiteloru manevre ce trupele au executatu. Ea a avutu locu pe platoulu ce domina orasiulu. Au luat parte: o bateria de artileria, unu escadronu de husari și o drujina. Acést'a mica trupa a manevratu fórté bine, dér' ceea ce s'a admiratu în particularu sunt diferitele exercitii executate de cavalerie și cari s'au sfirsitu prin unu felu de fantasia araba.

A. S. R. Printiulu Carolu a complimentatu pe A. S. Printiulu Alecsandru și pe ministrul seu de resboiu, apoi a avutu locu defilarea înaintea celoru doi printi încungiurati de statele loru majóre. Altetiele Loru au intratu în orasiu în trăsura cu patru cai. La amediu dejunu intimu la resiedința printiara. Multimea totu entusiasta merge deja spre portu pentru a asista la plecarea. Se dice cá printiulu Alecsandru

asoci pe printiul Carolu pēna la tiermulu romanu, micu

Giurgiu, 22. 3 ore. A. S. Printiulu Alecsandru moștitu in adeveru pe A. S. R. Printiulu Carolu pēna la sala princiaru care astepta la gara Smard'a. Trecerea serei s'a facutu intr'unu modu regal. Altietele Loru era locu intr'o sialupa cu aburi bogati decorata. In a-si sialupa se aflau generalu Cernatu, D. Vacarescu mare-lu Curtii Romaniei, d. prefectu de Vlasca, d. Sturdza a-lu diplomaticu la Sofia, cá suita a A. S. R. Printiului ei, si asemenea dd. Ministri alu afaceriloru straine, alu ititiei, si de resboiu alu Bulgariei, d. Baron Riedesel, ma-lu alu curtiei Bulgariei, si d. Zankof, agentulu diplomaticu Bucuresei, cá suita a A. S. Printiului Alecsandru.

Sialup'a princiaru era urmata de alte 3 mari sialupe cu ari; intr'una se aflau tóte notabilitatile civile si militare, si asistasera la serbarile de receptiune; intr'o alta toti serii superiori bulgari; in a 3-a o musica militara. Sialup'a princiaru era precedata de canoniera Griviti'a.

Cei doi printi s'au despartitu tocmai la peciorulu vago-ni-salon, dupa ce s'au imbracisiatu cordialu. Erá 2 si ju-tate ore candu trenulu princiaru a plecatu.

Sibiú 19 Octobře.

Adunarea societatii pentru fondu de teatru romanu.

(Urmare.)

La discursulu presiedintelui a respunsu d. V. o m a n u in modulu urmatoriu:

„Domnule presiedinte! Onorabile adunare! Istoria e dovedesce la fiacare pagina, cá popórele séu mergu inainte cu moru. Alta alternativa nu esiste. In cursu de 1800 ani natiunea romana a datu tóte probele de putere de natiunea neperitória, ér' in secululu nostru ea 'si-a afirmatu esis-entia in concertulu popóreloru, cari mergu inainte, cari sunt in progresu si cari aspira la unu viitoriu mai bunu. In seosebi poporulu romanu din Austro-Ungari'a, indata dupa scuturarea jugului sclaviei, s'a pusu a'si crea si asigurá unulu uulu factorii progresulu seu. Teatruulu fiindu unulu din acesti factori, nu putea se lipsésca din primele obiecte de ingrigire ale poporulu nostru. Noi fiindu avisati mai multu cá ori care dintre popórele conlocutóre la propriele nostre puteri, partea cea mai mare a operei progresulu cade in noi in sarcina a initiativei private.

„Unu frumosu productu alu acestei initiative este, dom-niloru, „Societatea pentru fondu de teatru romanu“, pe care representa in adunarea ei generale de astadi, avemu fericirea, a o salutá in midiuoculu nostru. Importanti'a teatruulu in timpulu de facia nu mai e de desbatutu. Ori-ce omu inteligentu recunósce, cá teatruulu este incón'a societatii si unulu dintre cele mai puternice ele-mente civilisatórie. De aceea vedemu teatruulu in florindu la tóte natiunile incepēdu dela Indiani, cari cu 1500 ani ina-nte de Christosu ajunsera la o desvoltare considerabile in cultura si pēna in timpurile nóstre. Nu credu deci, se mai fia astadi omu inteligentu, care se nu recunósca aceste ade-ruveri stabilite prin geniuri nemuritóri, cá Aeschilles, So-focles, Euripides, Molière, Schakespeare, Schiller, Göthe si alii. Déca iuse teatruulu in generalu cauta a redica virtu-tile si moralitatea, cu atátu mai mare este influenti'a te a-trulu i n a t i o n a l u a s u p r ' a u n u i p o p o r u c u s i m t i a m-mentele nationale adormite prin asuprire. Acést'a o putem vedé fórte apriatu la fratii nostri de dincolo, unde abia la inceputulu secululu presentu s'au facutu nesce timide incer-cari pentru infintiarea unui teatru nationalu, cáci, despotis-mulu se teme de influenti'a desteptatória a teatruulu. Acést'a omu potut-o vedé in Franci'a pe timpulu lui Napoleon III, unde representatiunile „Musei de Portici“ erau oprite, pen-tru cá atitiau poporulu la revolta contr'a autocratulu. Acést'a o putem vedé la noi chiaru, unde siovinismulu maghiaru tremura de frica la singur'a cugetare a unui teatru na-tionalu.

„Asia dér' in fric'a asupritóru de teatruulu nationalu se póte vedé fórte apriatu influenti'a lui asupr'a unui po-poru. Si despotismulu are dreptate se se téma, cáci popo-ruulu, in care dórme sentiulu nationalu, i ajunge sē véda umbrele stramosiloru sei gloriosi aparendu pe scena, pen-tru cá sufletulu injositu sē se ridice cu putere, amorulu propriu nationalu adormitu prin batjocuri si despretu se se redese-pte. Eata Domniloru problem'a mareata a „societatii pen-tru fondu de teatru romanu“, carea a venitu astadi la noi, cá se punemu inca o pétra fundamentala la edificiuulu ma-retiu, care inainteaza incetu, dér' inainteaza siguru. Cu ast-feliu de idei ati venitu, domniloru, in sinulu Sibiulu atátu de iubitoru si cunosctóru de arte! Si cu astfelu de con-vingere Romanii din Sibiú ve saluta prin mine: Bine ati venitu!“

— In fine trebuie se amintescu ceva despre concertulu ce s'a datu in séra prima de cátra „Reuniunea romana de can-tari din Sibiú.“ Acést'a Reuniune a

facutu in scurtu timpulu mari progresse, cari sunt a se atribui zelulu neobositu alu directiunei si a membriloru ei. Corurile au fostu escelente si cu deosebire este a se multiamii succesulu serei celoru trei sopraniste d-nei An'a Mog'a si d-sióreloru Elen'a br. Popu si Mari'a Rosca, cari au fostu distinse de cátra numerosulu publicu cu aplause repetite.

Conferintiele domnului Xenopolu.

(Urmare.)

II. Starea nóstra interióra. — Economia, functionarismu.

D-neloru si d-niloru! In prelegerea trecuta, am ana-lisatu causele mai multu materiale ale saraciei nóstre, gra-dulu josnicu alu muncei cu care ne ocupamu; astadi avemu de studeatu causele intelectuale ale aceluasi fenomenu. Si mai nainte de tóte se atingemu unu punctu insemnatu: lips'a spiritulu de economia. La noi in tíera, majoritatea poporatiei, tērgovetii si satenii, chel-tuescu totu ce agonisescu; si adese ori chiaru mai multu. In locu de a face cá furnic'a si a aduná in timpulu caldu alu tineretiei pentru a avé la érn'a betranetii, noi facemu cá greierulu, cantamu si benchetumu, cátu timpulu avemu putere si apoi pasu de mai joca, candu s'au slabanogitu córdele vietiei. Cum s'a ruinatu boerimea la noi? Cheltuindu mai multu de cum ii permiteau puterile, mergendu in strainetate si voindu se o sparie prin luculu si risip'a averii, candu acést'a abia le ar' fi ajunsu se traiesca in tíer'a loru. Erau barbari in productiune si civilisati in cheltueli; de aceea se dusera mai toti pe ripa. Ce face acumu burghesimea, care s'au redicatu pe ruinele aristocratiei? Urméza si ea aceea-si cale. Parintii agonisescu si copiii cheltuescu, si observati, ve rogu, faptulu celu cu totulu intristatoru, cá tóte aceste averi remase de la strabuni séu castigat cu atátu osténéla mergu se imple pung'a strainulu. Cumu au facutu intr'ade-veru acesti straini averile loru cele insemnate? Le au pro-dusu ei prin unu comerciulu séu prin o industria, aducēdu-le in manile loru din tíerile straine? De locu. Eile au mu-tatu din buzunarulu nostru celu spartu in alu loru pré bine cusutu, le au castigatu prin spiritulu loru de economii de la nisce ómeni risipitori.

Statulu, espressionea societatiei, va urma se intielege pe aceea-si cale, va cheltui mai multu de cátu are si se va totu cufundá in datorii, care sciti, cá pēna acuma, cu ajutorulu lui Dumnedieu, se sue la mai bine de jumetate de miliardu. Nu e vorba, tóte cheltuelile trecute in bugetu suntu privite cá neaperte pentru esistentia presinte a Statulu, in cátu nici le trece prin minte guvernatorulu nostri, cá ar' puté fi suprimate séu macaru reduce. Dér' asia faceau si boerii nostri mai avéau unu petecu de mosii, pe care ilu ipotecau pentru ultim'a óra si cu tóte acestea trasur'a de la scara nu le lipsea, fiindu-cá nu putea u merge pe josu. Dér' déca este permisulu celoru ce nu au copii se dica „aprés moi le déluge“ Statulu nu-i e permis a scontá esistentia viitória a natiunii pentru a intempiná cheltueli de lucsu, cáci Statulu are in totu-deauna copii, cari suntu generatiile viitóre.

Ce e dreptu noi ne despagubimu de acést'a lancediéla economica printr'o activitate bolnavitósá pe terémulu politicu, carui ei corespunde in viéti'a privata activitatea neproductiva a joculu. Nici unu poporu nu se joca mai multu de cátu alu nostru si de aceea nici unu poporu nu produce mai pu-çinu. Cá se aiba cine-va o idea despre timpulu pretiosu perdutu cu joculu, n'are de cátu se visiteze provinci'a la noi pentru a vedé cátu timpulu se pérde cu joculu de cárti. Astu-felu noi jucandu-ne in afacerile publice — cáci politic'a nu e de cátu unu jocu, celu puçinu in privirea neproductivitatii sale — judecandu-ne a casa cum voimu se producemu a-vutii, cari nu resaru de cátu din activitatea cea mai seriósá. Unu bancheru evreu din Iasi a caracterisatu cu multa ironia acést'a activitate a nóstre cheltuita in indeletniciri nepro-ductive, comparata cu a loru, care face se resara banulu la fiace pasu: „Noi facemu economia, domniile vóstre faceti politica si impreuna facemu economia politica.“

Paralelu cu acestu spiritulu de risipa atátu de pronun-tiatu, merge indreptarea ómeniloru nostri dupa ocupatiuni ne-productive. Intr'adeveru, in tíer'a nóstre fiindu mai toti comerciantii si industriasiu straini, tóta lumea, care nu se in-deletnesce cu agricultur'a se va aruncá asupra budgetulu statulu, va deveni functionariu. Indepartarea de aceste inde-letniciri productive provine mai cu séma din unu prejudetiu adēncu inradacinat, cá meseriele si negociulu ar' compro-mite vrednici'a individulu. Se intrebamu pe blandarulu, ce si-a datu copilulu in scóla, ce ar' prefera elu se' fia baie-tulu blanaru cá si dēnsulu, séu scriitoru in vre-o cancelaria si elu se va rosti de siguru pentru acést'a din urma. Acestu spiritulu pericolosu a petrunsu pēna si in satele nóstre si co-pilulu tieranulu, care s'a deprinsu a incurcá doue buchi, nu mai vrea in ruptulu capulu se mai apuce córnele plugulu, ci aspira a se faoe notaru séu perceptoru.

(Va urmá.)

Diverse.

(† Ricassoli), marele omu de statulu alu Italiei, care a conlucratu cu Cavour la recladirea unitatii statulu italianu, a incetatu din viétiá in Rom'a la 24 Oct' Elu a fost nascutu la 9 Martiu 1809.

[Societatea filarmónica] a mai tienutu a séra inca o proba generala esecutandu mai multe piese si secerandu aplausele cele mai viui din partea numerosulu publicu. Astadi mem-brii orchestrei voru intreprinde caletoria loru la Bucuresei. Le dorimu succesu deplinu!

[Tractare barbara.] Unu represen-tantu alu orasielulu Dev'a ne scrie urmatórele: „Sambata in 16 Octobře unu cetatianu teneru ro-manu din Dev'a, Avramu Petru, fiindu in voia buna s'a certatu (batutu póte?) c'unu vecinu alu seu. Acést'a facēdu aratare la primaria de aci, indata se tramisera gendarmi, cari nu se multiamira alu arestá, ci lu legara in fére, ilu batura cu patulu puscii si cu pumnulu peste obrazu pēna ce i a cursu sangele. Bietulu teneru incepù a sbierá cá 'lu omóra. Ómenii la strigatele lui esira afara din locuintiele loru, dér' gendarmii si in presentia loru batura pe arestatu, pēna ce B. K. si H. Iosifu si maic'a s'a intrevenira conjurandui, cá se nu omóra pe bietulu omu. Hener Iosifu, care inca a admoniatu pe gendarmi, se bage de séma ce facu, a fost pusu si elu in fére si incepura ai dá si lui câteva cu patulu puscei, ducēdu pe amen-doi la primaria. Marturi cari au vediatu aceste cu ochii sunt Gil'a Petru, Coscauti Aflet, Barich Karoly, Avramu Marja, Samuel Segedy si mai tóta strad'a. Asta-i barbaria intr'unu statn care se numesce „liberalu-constituitonalu.“ Astfeliu au fost facutu gendarmii si cu Iuonu Romanu si se pare, cá o asemenea tractare intimpina mai totu Romanii. Inse candu gendarmii au adusu pe ne-mesii cei dela Pestisiu legati, pe acesti'a nu i-au bátutu, nu dieu, cáci au fost maghiari. Nu intie-legu cum' ar indrasni gendarmii a bate in modu atátu de barbaru pe bietii romani, arestati cu vina ori far' de vina, déca nu ar' inchide ochii superiorii loru in asemeni casuri.“ — Déca fap-tulu s'a petrecutu in adeveru asia, cum ni se asi-gura, atunci Romanii fruntasi din Dev'a ar' trebui se faca pasi energici spre a se curmá odata pentru totdeuua asemeni escesse condemnabile. O tractare atátu de barbara cá cea memorata nici in Turci'a asiatica nu mai póte avé trecere.

(In sal'a gimnasiulu din Bradu) se va arangiá in 19/31 Octobře a. c. o petre-cere de dansu, a careia venitu e destinatu pentru fondulu bibliotecei gimnasiulu rom. gr. or. din Bradu. Inceputulu la 8 ore sér'a. Entrée: o familia 2 fl., o persóna 1 fl. v. a (Intre pause se va jocá „Calusierulu si Batut'a“ de 12 individi in costumulu nationalu.) Ofertele marinimóse sunt a se adresá DD. Cost. Costinu in Bradu, cari se voru primi cu multiamita, si la tempulu seu se voru publicá. Bradu in 28 Septembře 1880. — Comitulu arangiatoriu.

(Culesulu viiloru) in Desiu si in giuru s'a inceputu si in parte s'a si finitu. Re-sultatulu serie „Szolnok-Doboka“, atátu dupa cantitate cátu si dupa calitate e mai debilu decátu celu din anulu trecut, Véd'r'a de vinu nou e cu 80 cr. pēna la 1 fl. — „Ellezék“ scrie cá pretiulu vi-nulu se urca rapidu si in Ungari'a, din cauza cá in anulu acést'a culesulu este fórte slabu. Precum se vede, vinurile din anii trecuti se voru scumpi, deórece in Ungari'a se cumpera hectolitruulu de vinu nou séu mustu cu 11 pēna 16 fl.

(Pretiturile vinuriloru) mergu si in Romani'a din ce in ce crescēdu. Diarulu „Putna“ scrie cá in Odobesci s'au facutu vendiari septeman'a trecuta si cu 4½ lei vadr'a mare din positiunile renvmite. Chiaru din locurile nerenu-mite, alu caroru productulu in alti ani se vindea cu 1 francu, anulu acést'a s'a vendutu cu 2 si 50 vadr'a mica. In resumatu pretiurile mari, dér' cantitate puçina. — Culesulu viiloru din Délulu mare (judetiulu Prahova) cari sunt renumite s'a in-ceputu ceva mai tardiu din caus'a recelei. Ploie au stricatu strugurii, mai alesu pe vái. Recolt'a pe unele locuri a fost buna, pe altele mediocra. Calitatea vinulu a esitu buna. Culegatoriloru s'a platitu anulu acést'a cáte unu leu nou si caratori-loru pēna la 1 leu si jumet. Pretiulu vinulu pre-cum s'a facutu ruptórea in Dealu, este intre 3—4 lei noi pe locu. Mustulu cu butóiele s'a vendutu si mai eftinu.

(Colonisti romani in Dobrogea.) Estereu că nu existe nici un regulamentu de colonizare pentru Dobrogea. Unu banatianu, care se duse in Dobrogea cu misiunea de a căuta o noua patria pentru consatenii sei cercati de sörte a avutu se suferu multu din caus'a acést'a. „Romani'a Transdanubiana“ istorisese cu privire la elu urmatórele :

Unu banatianu din partile mai josu de Temisió'r'a, a venitu in judetiulu Tulcei, posedandu la mana o procura iscalita de mai bine de 200 romani, cari ilu inputerniceau a alege in Dobrogea o localitate si a face tóte demersurile pentru a obtiené permissiunea de a se stabili cu totii in acést'a parte. Acestu banatianu, romanu neosiu, spatosu, imbracatu tieranesce, curatu, cu bát'a lui de o lungime cátu dñsul, a declarat autoritatii, că voesce cu toti cei 200 a se stabili in Dobrogea, fiindu ei gata a plati statului pamentulu celu voru ocupá, că ei se muta din satulu lor, pentru că le e strimtu si nu au pamentu pe cátu ar' puté munci. Acést'a fiindu cererea, nimenea nu se pricepea cum se satisfac. Nu existe nici unu regulamentu, nici o lege care se indreptuiesca pe administratie a luá mesuri in asemenea casuri, si astfelu fiindu, banatianulu fú parasitu de autoritate. Elu atunci alergá la unu advocatu, plati acestuia 200 galbeni pentru ai face tréba, si advocatulu dupa ce mánca paralele omului, nu se pricepu nici elu a face nimic, căci nu existe nici lege nici regulamentu in privint'a acést'a. Banatianulu perdú câte-va luni in asteptare, perdú si bani, si apoi purcese in lumea tóta, fara nici o isprava. A trebuitu se aiba noroculu de a intalni in Severinu pe generalulu Anghelescu, din intemplantare, si din vorba se'i spuna povestea lui. Generalulu, omu de anima si de caracteru, fu mandru alú tierii lui, pe care o iubese, tramite pe romanu cu bata cu totu la d-nulu primu-ministru. Acést'a ordoná administratiei de a ajutorá asediarea locuitoriloru si á lasá pe banatianu se 'si aleaga locul. Elu se întorče atunci in judetiulu Tulcea, ilu cutrierá in lungu si largu, si alese localitatea din plas'a Babadag numita Hassancea. Acestu banatianu luá unu sacu de pamentu din acea localitate pentru a'lu arató celoru 200 compatrioti ai sei.

[Societatea de gimnastica in Brail'a.] Duminic'a trecuta, — scrie „Messenger. Brailei“, — brailenii au serbatoritu cu micu cu mare inaugurarea societatiei de gimnastica. La órele 2^{1/2} deputatiunea societatii de gimnastica galatiene a sositu in orasiulu nostru cu stindardulu disei societati si cu music'a gardei civice din Galati in capu, intre ovatiunile afectuóse ale poporatiunei. Am asistatu la o serbare nu politica, nu de acele ordonate, nu de acele incatusiate cu cordóne militare, ci la serbarea procurata de dorint'a cetataniloru braileni de a se infrati intre densii, fara distinctiune de nationalitate, de religiune etc. Duminica s'a serbatu in Brail'a egalitatea si fraternitatea intre omu si omu de ori-ce conditiune sociala. Dupa sosirea onorabilei D-ne Emilia Herkt, soția colonelului Herkt si muma stindartului, membrii societatiei de gimnastica din Galati, si membrii societatiei de gimnastica locali in rendu, si-au facutu intrarea in localulu societatiei, in sunetulu unui marsiu nationalu. D. Vender dirigintele a tñnutu unu micu discursu in limb'a germana bine cugetat, bine simtitu, areténdu că scopulu societatiei uu este politicu, ci este pentru infratire. Asemenea multu stimatulu nostru D-r. C. Hepites in limb'a romana a aretatu scopulu societatiei, că este intarirea corpului si prin urmare si a spiritului.

Apoi s'au inceputu esericitiile de gimnastica ale eleviloru societatiei. Au atrasu atentiunea patru elevi ai societatiei din Galati, cari in aplausele numerosului publicu, au esecutat figurile cele mai dificile si de mare fortia. In urm'a unui discursu plinu de entusiasmu tñnutu de D. Hugo, s'a desfasuratu stindartulu noiei nóstre societati, care este fórt frumosu lucratu, avéndu pe o parte pe unu campu albu marc'a Brailei, éra pe alta parte pe unu campu rosu, marc'a societatoriloru de gimnastica, cum si prin coltiuri marcele tieriloru la care apartienu membrii societatiei. D-na Herkt a batutu primul cu, apoi toti ceilalti membri pe rëndu. Terminata acést'a ceremonia, stégulu a fostu incredintiatu unui romanu, si bunu romanu D. V. Ch. Marinescu, care din caus'a betranetii l'a incredintiatu D-lui Sterie Ionescu advocatu.

[Cantaret'ia romana.] Carlota Leria a atrasu — scrie „Binele Publ.“ — in sal'a Ateneului unu publicu numerosu si distinsu, care a apreciatu si admiratu cantarea delicata, fina a concertistei, pronunsierea fórt clara a cuvintelor (ceea ce e unu meritu de valóre la cantatori) si agilitatea estraordinara a vocii sále simpatice si justa. I. S. R. Dómn'a se afiá asemenea printre publiculu asistentu si suntemu siguri, ca a plecatu din sal'a Ateneului multiamita de stipendist'a s'a,

căci cu banii I. S. acést'a talentata romana a studiatu music'a si a studiat'o cu succesulu ce Vineri séra inca o data constataramu, cu succesulu ce a facut'o se fia ingagiata la Teatrulu Regalu din Turinu, teatru fruntasiu din tier'a musicala cu apuntamentele de 3000 lei pe luna. Carlot'a Leria dupa acestu concertu va plecá. Ea se va duce in pamentulu clasicu alu Italiei unde va culege o si mai abundanta recolta de aplause, de cum i le putura da compatriotii sei intr'o singura séra, in sér'a de Vineri. 'I uramu drumu bunu, si întorcere fericita in Romani'a, tier'a s'a natala, si succesulu crescéndu, pe ori unde arta'i de privighetóre o va face se 'si ié sborulu.

[Fabrica de zaharu dela Sascu.] „Luptatorulu“ din Focsiani comunica urmatorele amenunte asupra fabricei de zaharu dela Sascu: „Recolt'a de sfecele dia anulu acest'a va fi trecuta printre cele mai inbelsugate, si se crede că se va urcá peste 12 milióné de kilog. Timpulu e fórt favorabilu stiosorii. Fabricarea zaharului a inceputu deja de vr'o 15 dile, si sfecl'a produce dela 5 pëna 6 la suta mai multu cá in anii cei mai buni. Directi'a a facutu deja vendiari pe pretulu de 88 fr. sut'a de kil. de zaharu granulosu, si de 92 fr. suta de kil. de zaharu in capatine. In cátu privese calitatea, zaharulu produsu in anulu acesta se póte compara cu zaharurile cele mai frumóse din strainatate si se va consuma mai totu la Bucuresci. In anulu acest'a si pentru antaia óra Societatea acoperindu-si cheltuielile va realisá si unu escedentu, care deja se póte evalua cá la 160.000 fr. dupa cátimea si calitatea recoltei. Directiunea fabricei a trecut acumu in manile d-lui Boissard, persóna fórt cunoscuta si fórt simpatica in Bucuresci, si care fusese inainte la Chitila; elu scie se apere cu multa energie drepturile si interesele fabricei, pe care seispitesce se le impresóre o dróe de aventurieri evrei ce ambla prin pregiuru.“

[Unu diaru uriasiu.] In Ameri'ca apare unu diaru a carui marime intrece cu multu pe a celoru mai mari diare de pëna acum. Greutatea lui e de 231 grame, ear' intinsu are o supra-fația de 4 metri. Diarulu se compun din 8 pagine de câte 12 colóne; o colóna consta din 367 rënduri, de unde resulta că o pagina numera 4404, ear' diarul intregu 35,232 rënduri. Déca luamu 25 rënduri pentru o pagina si 300 pagine pentru unu volumu, ne ar' dá aprópe 5 volume. Déca ar' aparé acestu diaru odata pe septemana ar' dá intr'unu anu o biblioteca de 260 tomuri, ear' aparendu in fia-care di, afara de Dumineci si serbatori, de 300 ori pe an, amu dobëndi o biblioteca de 1500 volume.

[O noua societate de vegetalisti.] La Lausanne, in Elveti'a s'a intemeiatu de curéndu o societate de igiena si vegetalismu. Ea si-a serbatoritu inaugurarea printr'unu banchetu la care s'au servitu urmatórele bucate: Pane de Grahman, zama cu piurè de linte, macaróne cu patlagele rosii, cartofi cu untu cu sosu maionesa, salata, spánacu cu oue vértóse, fasole verde, budinca de tapioca si stafide cu sosu de vinu; marmelada de zarzare, persice si struguri briselete. In locu de vinu óspetii vegetalisti au beutu apa gazóse cu siropu de casis. Mancarile aceste fusesera pregatite cu arta ast-feliu, cá se infaçisizeze unu specimenu de tóta materi'a alimentara a vegetalismului; grane, fructe, tulpini, foi, radacini, sucuri de fructe, oue si lacturi. S'au pronunsiatu mai multe toasturi, dintre care unu rechizitoru violentu contra carnivorismului si alcoolismului. Óspetii erau fórt veseli. Veseli'a lor n'a tñnutu inse multu, căci se inadusiau. „Pr.“

Invitare.

Dómnele membre fundatorie-ordinarie si onorarie ale Reuniunei femeiloru romane din Mediasiu si giuru prin acést'a sunt invitate la adunarea generale, care se va tñné in 4 Novembre a. c. st. n. la 10 óre a. m. in scól'a gr. cat. din Mediasiu.

Elisabetopole 1 Octobree 1880.

Susana Campeanu
presiedntea reuniunei.

Nr. 238/1880.

Concursu.

Pe temeiulu decisiunei luate de cátra adunarea generala a Asociatiunei transilvane, tñnuta la Turda

in Augustu a. c., se publica prin acést'a concursu pentru celu mai bunu comentariu al legii comunale de la anulu 1871 cu XVIII modificatu prin art. V delá anulu 1876 cu terminu pëna la 1 Maiu st. n. 1881.*)

Premiulu destinatu de cátra adunarea generala pentru acela comentariu este de 150 fl. v. a.

Operatulu trebuie se fia compusu in limb'a romanésca, stilu usioru de intielesu, in care totu precisiunea terminiloru juridici se fia respectata cu rigore; totu-odata inse si explicati acei termini alincátu poporulu cu mintea s'a naturala se 'ii pécépa fara multa greutate.

Paragrafii se fia explicati unulu câte unulu aretandu inse si legatur'a frésca intre acele paragrafe a le legei, cari nu potu fi intielese una fara alta. Operatulu intregu, tiparitu in formatu octavianu Nr. 6 cu litere cicero, are se dè impreuna cu legea tradusa, 7—8 colé.

Manuscriptele se voru transpune pëna la terminulu aretatu mai in susu, pe langa o scrisura sigilata, in laintrulu careia va fi numele si comenmele autorului, ér' de-asupra unu motto conformu usului introdusu la tóte concursese literarie.

Manuscriptele intrate dupa terminu nu voru luate in consideratiune.

Din siedint'a comitetului Asociatiunei transilvane.

Sibiu, 18 Septembree 1880.

Bologá.

G. Baritiu.

Nr. 9641/1880.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu vacantu de medicu primariu la spitalulu civilu din locu, impreunat cu unu salariu anualu de 600 fl. si cu recerintie detaliata in statulu comunalu orasianescu, se deschide prin acést'a concursu.

Doritorii pentru acestu postu au de a 'si aserterne petitiunile instruite in modu corespundentiu celu multu, pëna in 10 Novembre a. c., dupa prandiu 5 óre, la subsemnatulu magistratu orasianescu alaturandu totudeodata documente despre calificatiunea loru de operateur, doctoru in medicina si chirurgia, precum si despre exercearea unei practice medicale celu puçinu de unu anu.

Brasiovu in 16 Octobree 1880.

1—3

Magistratulu orasianescu.

*) Acestu pasagiu e a se corege cá aci si in Nrii 73 si 81 ai „Gaz. Trans.“ in cari s'a publicatu estu concursu. R.

Univ. med, Dr. Wilhelmu Vajna, dupa castigarea diplomei in scienti'a universale medicale, si dupa esperienti'a facuta in tierile esterne, reintorçéndu-se si-a arangiatu **stabilu pentru art'a dentistica Salonulu in Clusiu**, strad'a Monosturului interna sub Nr. 2 in casa veduvei Donogán. Se face cunoscutu publiculu patimitoriu, că numitulu medicu seversiesce cu precisiune si crutiare ori-ce operatiuni in art'a dentistica, plombéza diuti gånosi cu auru galbenu si albu (platina), prin care dorerea se delatura si dintii se prefacu cá se fia folositori.

Prepara dupa metodulu celu mai bunu si fara durere dinti, precum si siguri intregi de dinti, de cari dinti toema asia se póte folosi respectivulu, atátu in privint'a máncaiei cátu si a vorbirei, cá si de cei mai buni dinti naturali, totu-odata garantéza pentru bunatatea si durabilitatea acestora.

1—2

Cursulu la burs'a de Vien'a
din 27 Octobree st. n. 1880.

Rent'a de auru un-gara	107.55	Imprumutulu cu pre-miu ung.	108.50
Imprumutulu cailoru ferate ungare	122 —	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	107.70
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (I-a emisiune)	80.60	Rent'a de harthia aust.	71.75
dto. (II-a emisiune)	97.25	„ de argintu „	72.60
dto. (III-a emisiune)	84. —	„ de auru „	86.75
Bonuri rurale ungare	95.50	Losurile din 1860	129.75
dto. cu cl. de sortare	95.25	Actiunile banicei austr.-ungare	812. —
Bonuri rurale Banat-Timis.	93.75	„ banicei de creditu ungare	247.25
dto. cu cl. de sortare	93. —	„ banicei de creditu austriace	278.25
Bonuri rurale transil-vane	93. —	Argintulu in marfuri	—
„ croato-slav.	96. —	Galbini imperatesci	5.62
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	93.50	Napoleon'd'ori	9.35
		Marci 100 imp. germ.	58.90
		Londr'a	117.30

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gótt si fiu Henricu.